

Yttrande över remiss från Regeringskansliet, miljödepartementet, av slutbetänkande – Rätt för klimatet (SOU 2021:21)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att godkänna upprättat förslag till yttrande och översända detsamma till Regeringskansliet, miljödepartementet.

Sammanfattning

Klimaträttsutredningen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag för att skapa bättre förutsättningar för att Sveriges klimatmål ska kunna nås genom att klimatfrågan integreras bättre i lagstiftningen. För Lunds kommun innebär förslagen att en miljöbedömning ska göras av planer som medför betydande trafikflöden. Miljöbedömningen ska omfatta hur planförslaget lever upp till bland annat effektiv användning av befintlig infrastruktur för transporter samt främjande av resor med kollektivtrafik, till fots eller med cykel. Trafikverket får också utökade instruktioner vilket kommer att underlätta även den kommunala planeringen. Kommuner föreslås kunna få ekonomiskt stöd för fler åtgärder och investeringar för ett transporteffektivt samhälle än tidigare.

Utredningens förslag har skickats på remiss till Lunds kommun och kommunkontoret har bett om yttrande från berörda nämnder.

Kommunstyrelsen föreslås huvudsakligen ställa sig positiv till utredningens förslag men likväl framföra att det finns begrepp i lagförslagen som behöver förtydligas.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2022-10-04 Yttrande över remiss från Regeringskansliet, miljödepartementet, av slutbetänkande – Rätt för klimatet (SOU 2021:21)
- Förslag till yttrande 2022-10-07

2022-10-04

Diarienummer

KS 2021/0591

- Missiv till remiss från Regeringskansliet, miljödepartementet – Slutbetänkandet *Rätt för klimatet* (SOU 2022:21)
- Slutbetänkandet *Rätt för klimatet* (SOU 2022:21)
- Protokollsutdrag miljönämnden 2022-10-06 § 57 Remiss av Slutbetänkande SOU 2022:21 – Rätt för klimatet
- Miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-09-26 Remiss av Slutbetänkande SOU 2022:21 – Rätt för klimatet
- Protokollsutdrag tekniska nämnden 2022-09-20 § 209 Yttrande över remiss Rätt för klimatet
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2022-08-30 Yttrande över remiss Rätt för klimatet
- Protokollsutdrag byggnadsnämndensnämnden 2022-09-20 § 112 Remiss Klimaträttsutredningens slutbetänkande
- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2022-09-12 Remiss Klimaträttsutredningens slutbetänkande
- Yttrande från Lunds kommun över remiss – En klimatanpassad miljöbalk (SOU 2021:21) 2021-09-23

Ärendet

Bakgrund

Klimaträttsutredningen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag för att påskynda klimatomställningen, underlätta byggande av elnät och ett transporteffektivt samhälle där trafik med personbil, lastbil och inrikesflyg minskar. Utredningen föreslår ändringar i bland annat plan- och bygglagen (PBL), miljöbalken och förordningen med instruktion till Trafikverket.

Avvägningsregel eller platsvalsregel i miljöbalken

Utredningen har haft i uppdrag att utreda möjligheten att väga klimatnytta mot negativ påverkan på människors hälsa och miljö genom en särskild avvägningsregel i miljöbalken. Utredningen bedömer att en sådan förändring skulle få mycket begränsad effekt och föreslår i stället en klimatanpassad platsvalsregel.

Underlätta byggande av elnät

Utredningen föreslår att det från biotopskyddet och strandskyddet i 7 kap. miljöbalken görs undantag för byggande och underhåll av starkströmsledning enligt en nätkoncession för linje enligt ellagen. Syftet med undantagen är att underlätta både en snabbare utbyggnad av elnät och underhåll av befintliga nät genom att dispens inte behöver sökas. Sådana undantag bedöms kunna underlätta för specifika verksamhetstyper som är centrala för klimatomställningen.

2022-10-04

Diarienummer

KS 2021/0591

Transporteffektivt samhälle

Enligt dagens lagstiftning ska kommunen i en miljökonsekvensbeskrivning identifiera, beskriva och bedöma miljöeffekterna om genomförandet av en plan kan antas medföra betydande miljöpåverkan (strategisk miljöbedömning). En sådan miljöbedömning ska alltid göras när en översiktsplan tas fram eller ändras. Utredningens förslag innebär att bestämmelserna i PBL ändras så att en strategisk miljöbedömning med utgångspunkt i den så kallade fyrstegsprincipen ska göras för en översiktsplan eller detaljplan som medför betydande trafikflöden.

Att införa fyrstegsprincipen i planeringen innebär att fokus läggs på åtgärder som kan påverka efterfrågan på transporter och valet av transportsätt (steg 1) samt åtgärder som medför att befintlig infrastruktur för transporter kan användas mer effektivt (steg 2), framför ombyggnationer (steg 3) respektive nybyggnad eller större ombyggnationer (steg 4).

Trafikverket föreslås få utökade instruktioner att arbeta för ett minskat transportarbete med fossildrivna fordon. Instruktionerna ändras också så att myndigheten ska ta fram scenarier för trafikutvecklingen till grund för transportplaneringen och strategiska miljöbedömningar i stället för att som tidigare styra efter prognoser.

Nämndernas yttranden

Tekniska nämnden ställer sig positiv till föreslagna tydliggöranden av lagstiftningen för att främja bidrag till klimatomställningen, underlätta byggandet av elnät och ett transporteffektivt samhälle.

Byggnadsnämnden ställer sig väsentligen positiv till utredningens förslag men anser att begreppet *betydande trafikflöden* i föreslagen lagtext behöver definieras tydligare för att inte riskera att kommunens planarbete förlängs och kompliceras i onödan.

Miljönämnden delar utrednings slutsatser om att nyttan av att föra in klimatperspektivet i platsvalsregeln i miljöbalken är betydligt större än om alternativet att införa en avvägningsregel för klimatet valts. Miljönämnden är också positiv till de föreslagna ändringar som syftar till att transportvillkor ska nyttjas i större utsträckning i tillämpningen av miljöbalken.

Föredragning

I utredningens första delbetänkande lyftes förslaget att införa en avvägningsregel med möjlighet att prioritera klimatnytta i miljöbalken. Nu har det förslagets ersatts med en platsvalsregel, som

2022-10-04

Diarienummer

KS 2021/0591

bedöms ge större klimatnytta och mindre risk för andra miljöintressen, vilket är positivt.

Förslagen för att underlätta byggande av elnät ligger i linje med prioriteringarna i kommunens energiplan, som syftar till trygg och säker energiförsörjning och minskad miljöpåverkan.

Att ge fyrstegsprincipen större genomslag i transportplaneringen och att ändra Trafikverkets instruktioner från prognosstyrning till scenariobaserad styrning bedöms ge stor klimatnytta.

Sammanfattningsvis innehåller slutbetänkandet flera relevanta och bra förslag som kan bidra till klimatomställningen. Särskilt inom transportområdet kan förslagen ge betydande effekt och skarpare verktyg i kommunens arbete för ett transporteffektivt samhälle.

Kommunstyrelsen föreslås yttrar sig till miljödepartementet i enlighet med framtaget förslag.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret efter yttrande från tekniska nämnden, byggnadsnämnden och miljönämnden.

Barnets bästa

Klimatförändringarnas påverkan på barn är stor. Barnperspektivet har beaktats genom att remissvaret utformats med utgångspunkten att utsläppen av växthusgaser väsentligt ska minska.

Ekonomiska konsekvenser

Förordningen (2009:237) om statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafikanläggningar m.m. föreslås få ett tillägg som möjliggör statlig medfinansiering till kommuner för åtgärder som kan minska behovet av nybyggnationer eller större ombyggnationer av transportinfrastruktur genom till exempel att påverka val av transportsätt eller effektivare användning av befintlig infrastruktur. Förordningen (2015:579) om stöd för att främja hållbara stadsmiljöer föreslås få tillägg som möjliggör för Trafikverket att ge stöd till kommuner för åtgärder i städer som ökar andelen gångtrafik eller minskar transportefterfrågan.

Förslaget att avge yttrande till Regeringskansliet, miljödepartementet medför dock inga ekonomiska konsekvenser.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

2022-10-04

Diarienummer

KS 2021/0591

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

Regeringskansliet, miljödepartementet

För kännedom:

Byggnadsnämnden

Miljönämnden

Tekniska nämnden